



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis  
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus  
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,  
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

**Raemond, Florimond de**

**Coloniae Agrippinae, 1655**

XII. Lutherani dies festos, veteres Baptismi & Matrimonij ceremonias  
observa[n]t, & à cibis prohibitis abstinent.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10880**

calumniati sunt, quasi is Turcis in portum Tolomiensem classem subducendi, ad bellum inde Christianis inferendum, potestatem fecisset. Hoc passim rumore divulgato, Rex ut suspicionem hanc à se amoliretur, Lansacum iuniorum in Germaniam ablegavit, cum mandatis, ut Principes omnes, Episcopos & dominos cuiuscumque religionis conveniret, & hanc ab inimicis in se confictam calumniam, ad conflandum ipsi odium, esse doceret. Post varias obitas ejus Nationis regiones, Lansacus tandem Berlinum venit, ubi Brandeburgici Electores (Joachimus tunc erat) domicilium ut plurimum habent. Ibi quum esset, eum sua ipsius curiositate incensus, tum à Joachimo Marchione rogatus, templum intravit, ut ceremonias ac formam sacrorum ibi usitatam videret. Preces vesperinas decantabant eius templi Canonici, superpelliceo & candida tunica nostra nostrorum more amicti (est enim diabolus Dei simia) vernacula tamen lingua pleraque peragebantur, nisi quod Hymni quidam Latina lingua intermiscerentur. Sed nihil mirabilius Legato nostro accidit, quam quod sub finem cuiusque Psalmi loco clausula illius apud Catholicos usitata, Gloria Patri & Filio, horribilis scloporum, quos aulici ac satellites Principis tam manibus quam cingulis appensos gestabant, ac contra templi fornacem exonerabant, strepitus audiretur, sic ut tota ades ardere videretur. Quem quidem illi ludum aliquot vicibus repetebant. Quid tibi, Lector, de eiusmodi sacris & Dei cultu videtur? Numquid Scythas illos tonanti lous obstreperes audire tibi videris? Interim tympana quoque & tarantara non aliter quam olim in sacris Berecynthia matris ita resonabant, ut in castris potius aut media armorum turma quam in Christiana Ecclesia esse quis sibi videretur. In quo paganorum illi superstitionem imitati mihi videntur, solis lunæque labores siue defectiones lituorum ac turbarum clangore tympanorumque strepitu iuvare conantium, ut Livius & Tacitus scribunt. Equidem puto ceremoniam hanc magis Legati nostri honorandi causa tum adhibitam, quam quod ipsorum consuetudo in sacris celebrandis ita ferat. neque enim credibile est usque adeo illos insanire, ut religionis ergo Martios eiusmodi & profanos actus usurpent & templum nitri & sulphuris fætere pro thure impleant. Quidquid sit, inferni potius quam paradisi illam re-

presentationem fuisse; quilibet facile cogitare potest.

XII. Omnes Lutherani in Germania, tam Confessionistæ quam Interimistæ, dies festos aliquos observant. Sic enim docet ipsorum Apollolus Lutherus, *quatenus à Deo nobis mandatum non sit, ut die Sabbathi nullum omnino opus, sicut Judæi, faciamus: certos tamen dies festos & solennes observandos esse, quibus populus ad audiendum Verbum Dei ac preces conveniat.* Idem Proteo mirabilior, in libro quem scripsit ad Nobilitatem Germaniæ, suadet *ut omnes dies festi abrogentur.* Nihilominus tamen etiamnum apud Lutheranos complures dies festi celebrantur, sed magna inconstantia, alij eos, quos ipse sacer. literis erunt, alij hos, qui à Luthero tamquam summo Pontifice sunt designati. Iidem serias quartam & quintam sacra hebdomada ieiunio, confessione & communione celebrant. Dies festos S. Virginis, Apostolorum & Martyrum quorundam, Catholicorum more observant: alij aliquos eorum expungunt. Sed in his ipsis vetus, ut vocant, Calendarium sequuntur. Ex quo sæpe fit, ut Lutherani apertistabernis opus facientibus, Catholici feriantur; & vicissim illi præsertim Augustæ, Spira, VVormatiæ, Francofurti, Ratisbonæ &c. Contumaciam quidem in hoc suam ipsi fatentur, adeo ut ex ijs quidam scripserit, *Quum tam Astrologorum quam Chemnitij iudicio Calendarium necessario corrigendum sit, idque cælum clare edoceat, non immerito pro contumacibus haberi; qui quod verum esse agnoscent non tamen sequuntur, sicque hac re ab omnibus Mundi nationibus separari se quodammodo patiuntur.* Sed cur obsecro ita? quia inquit, Papa Romanus Novum vetusto Calendario substituit, à quo ne quidem bonam rem recipere sibi fas esse arbitrantur: adeo religiosæ sunt mentis. Miror quod non ipsum Cælum, quo Papa regitur amoveant, utpote nihil cum eo commune volentes.

Ad baptismi ceremonias quod attinet, apud eosdem baptisteria qua ab antiquissimis usque temporibus, etiamnum in usu sunt, ad qua infantes baptizandi apportantur. Tum Minister Baptismi recitata institutione, baptismum à peccato originali absolvit, adhibito exorcismo, & S. Crucis caractere ter impresso; sic ut eorundem in hac sacra actione ritus à Catholica Ecclesia ceremonijs parum absint, sed hæc ipsa miris modis indies mutantur. In matrimonijs etiã easdem sæpe ceremonias observant. Iidem fe-



via quinta & sexta ab usu carniū abstinent, ut & toto tempore Quadragesimali. Cœmeteria in quibus defunctorum corpora quiescunt, non minus quam Catholici sacra & inuiolata habent. Funera cum cantu efficiuntur: quem in finem pueri quidam aluntur, qui sanis præcedentes, vernacula lingua Psalmos aut alias cantilenas tam per plateas quam in templo decantant. Multi inter ipsos Purgatorium esse credere videntur quoniam pro defunctis orant. Nam & ipse Lutherus quodam loco dicit, *ut in Purgatorio sunt, preces ad Deum fundere; & misericordia opera erga proximum exercere, quam Indulgentiis fidere.* Quin idem Lipsiæ cum Eccleio disputans, quod Purgatorium sit, pro certo credere se affirmans. Eandem ille sententiam pluribus alijs libris reperit, ac præcipue in Fidei Confessione, biennio ante mortem ipsius edita, in qua vult, ut pro defunctorum quiete preces fiant. Alter Lutheranorum Apollolus Melanchthon idem sentit ac docet. In p̄cipua Apologia Augustanæ Confessionis, vbi ait, *Non ignorare se apud priores Ecclesie doctores existere, passim orationis pro defunctis mentionem, neque unum à se prohiberi.*

III. Ecclesiastici quidam qui in ciuitatibus degunt Imperialibus alicubi reditus suos etiamnam percipiunt, ut & religiosi quidam Conuentus. In ijs vero Monasterijs quæ in Lutheranorum Principum, Comitum ac Dominorum sunt ditione, eiectis religiosi, loco Monachorum, pueri iam educantur, & literas docentur. In quibusdam ciuitatibus, vbi Lutherani prævalent, iidem partem aliquam templi occupant, mediam nempe, in eaque conciones & alia religionis suæ exercitia frequentant; chorum vero religiosi permittunt. Argentorati Lutherani primarium templum sibi vindicant, & religiosos omnes Ordines expulerunt, excepto eo qui Ioannitarum dicitur, & quatuor aut quinque religiosorum Conuentibus. Quam tamen nuper eobello quod inter Ducem Lotharingæ & Marchionem Brandeburgicum ac Senatum Argentineensem, de Episcopatu inter se contententes, gestum fuit, Argentineses Cathusiosum ad eas quæ extra ciuitatis mœnia fuerant, sibi nimirum aboleuissent, facta pace, a Camera Imperiali contra ciuitatem latam decretum est, ut ad eas illas suis expensis reedificaret, ita uti antea fuerant. Vlmenses itidem primarium vr̄bis suæ templum tenent, religiosos

tamen adhuc ferunt. In ciuitatibus Lutherani in monasterijs & alijs locis passim fornicem aliquam ad religionis suæ exercitium sibi quaerunt.

XIV. Sed & antiquam illam Ecclesie consuetudinem Lutherani in Germania retinere voluerunt, ut nimirum personæ Ecclesiasticæ à laicis habita seu vestitu discernantur, verumtamen alio fere, quam Catholici, nempe Senatoria toga aut Tobardo quemadmodum passim videre est. Ecce quomodo speciem aliquam Ecclesie Lutherani quodammodo habeant. at si de vera Ecclesia quaestio sit, nec illi profecto nec quisquam alius eam extra Catholicam Apostolicam Romanam reperiet. Hinc non sine causa Lutheranis si quando in Galliam veniant, satis mirari non possunt nouam illam quæ in eorum Reformatæ titulo gloriatur, religionem sic omnibus ceremonijs & externis pietatis ac deuotionis signis nudatam esse ac plane quasi informem. Iidem habitum Calvinisticorum ministrorum nihil à plebeio differentem rideant. Quod vero in horreis passim & profanis locis & conciones habentur, & Cœna Domini sine vlla reuerentia & respectu ab iisdem celebratur, id permittum ipsis videtur. Antea omnia tamen Caluistarum de præsentia & participatione corporis Iesu Christi in sacrosancta Synaxi incredulitatem, tum eorumdem impia de Christi natiuitate, morte, descensu ad inferos; de Spiritu sancto, de Trinitate, de Prædestinatione, Prouidentia, & Omnipotentia Dei, de Sacramentis, de libris Bibliis, de fide iustificante, de libero Arbitrio, de baptismo, alijsque articulis, in quibus salutis nostræ cardo vertitur, doctrinæ quæ apud illos viget, plane contraria dogmata derelictantur. Hinc magni nominis inter Lutheranos Theologus(r) quodam loco exclamare non dubitat: *Et, ô Deum immortalium! qua concordia inter nos & Caluistas esse possit? qui Deum accusant mendacem, qui omnipotens iam, quantum in se est, ipsi detrahunt, qui Euangelium corrumpunt.* Dicimus cum Luthero: *Maledicta sit illa concordia qua Verbo Dei periculum adfert.* Et Schlussemburgius aperte testatur, non fore ut contentio illa inter Lutheranos & Caluistas unquam finiat, priusquam supremus Mundi dies illucescat. Idem in Præfatione scripti sui Apologetici pro libro Concordiæ, protestatur se intra virginis tres annos ducentos à Caluistarum

I 2

offi-

x Vid. Stur. de concordia ratione incenda.